

***Strategia Rozwoju Miasta Radymno
na lata 2015–2025
(Projekt 2.0)***

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Kwiecień 2015

Wstęp.....	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
I.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju	4
I.1.1. Proces konstruowania dokumentu Strategii	4
I.1.2 Struktura dokumentu.....	5
I.2. Raport diagnostyczny o stanie społeczno-gospodarczym. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej	6
I.3 Wnioski z konsultacji społecznych	8
II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO-STRATEGICZNA.....	10
II.1. Analiza obszarów problemowych	10
II.1.1 Analiza SWOT	10
Źródło: Opracowanie własne	11
II.1.2 Drzewo problemów	14
II.1.3 Drzewo celów	15
II.2. Kierunki rozwoju Miasta Radymno	16
II.2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta Radymno	16
II.2.2 Cele szczegółowe i działania priorytetowe	18
II.2.3 Przykładowe zadania w ramach poszczególnych działań priorytetowych.....	25
II.3. Powiązania Strategii Rozwoju Radymna z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego	28
II.4. Źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii oraz harmonogram ich realizacji.....	31
II.5. Ocena wpływu realizacji Strategii na środowisko.....	42
III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA.....	45
III.1. Ewaluacja i monitoring Strategii na lata 2015–2025	45
III.2. Wskaźniki realizacji Strategii.....	48
Spis tabel i schematów	51

Wstęp

Zarządzanie gminą związane jest z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie zarządzać gminą potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywał kierunki rozwoju danej jednostki. Głównym celem tworzenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia Rozwoju Miasta Radymno to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i zawierający takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych. Istotną cechą Strategii jest budowa wizerunku gminy. Wizerunek stanowi bowiem wizytówkę jednostki oraz jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez miasto oraz o sposobach rozwiązywania pojawiających się problemów. Za sprawą dokumentu strategicznego dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne, oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Miasta Radymno oraz działań związanych z ich realizacją na lata 2015–2025. Horyzont czasowy, jakim objęta jest Strategia, związany jest z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej, a więc latami 2014–2020. Aby móc w pełni wykorzystać szanse, jakie dają środki unijne, należy podjąć odpowiednie działania. W tym celu opracowano Strategię, jako podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju miasta obejmujący nowy okres programowania unijnego oraz 5 lat po jego zakończeniu.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

I.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Dokument *Strategia Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025* stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmiany społeczno-gospodarcze wymagające nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju miasta.

W Strategii zaprezentowana została Wizja 2025, Misja oraz Cele główne i szczegółowe przewidziane do realizacji w wymienionym okresie jej obowiązywania. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. Strategia Miasta Radymno jest dokumentem otwartym, co oznacza, iż w miarę upływu czasu oraz podejmowanych działań w niej zawartych, możliwa jest jej aktualizacja, w tym również kreowanie nowych działań oraz korekta tych, które zostały sformułowane na etapie jej tworzenia – aby w jak najlepszy sposób dostosować się do zmieniającego się otoczenia.

I.1.1. Proces konstruowania dokumentu Strategii

Proces prac nad Strategią był okazją do dialogu przedstawicieli różnych środowisk nad stanem obecnym, ale przede wszystkim nad przyszłością Radymna. Dzięki prowadzonym dyskusjom uzyskano odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące przyszłego rozwoju, takie jak: dokąd zmierzamy? co chcemy oraz w jaki sposób chcemy to osiągnąć? Dało to możliwość skonstruowania dokumentu, który w swoim założeniu ma służyć całej społeczności Miasta Radymno.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii Rozwoju rozpoczęto w czerwcu 2014 roku. Prace nad Strategią zainaugurowano konferencją, w której wzięli udział przedstawiciele Rady Miejskiej oraz Urzędu Miasta, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy. Prace nad Strategią były koordynowane przez Zespół ds. Strategii powołany 18.07.2014 r. przez Burmistrza Miasta Radymno. W skład Zespołu weszło 15 członków. Zarządzeniem nr 4 Burmistrza Miasta Radymno z dnia 8 stycznia 2015 roku skład Zespołu uległ zmianie – obecnie w skład Zespołu wchodzi 21 członków.

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, spośród których wymienić należy:

- analizę danych zastanych,

- badania społeczne wśród mieszkańców miasta,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe Zespołu ds. Strategii Rozwoju,
- spotkania warsztatowe z przedstawicielami różnych instytucji.

Strategia powstała w oparciu o dokument *Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025* (Załącznik 1), w którym przedstawiono sytuację społeczno-gospodarczą miasta, oraz na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych i warsztatów z różnymi podmiotami środowiska lokalnego. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt Strategii.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania Strategii, należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- wnioski z ankiet przeprowadzonych podczas wywiadów grupowych oraz uzyskanych drogą elektroniczną na skrzynkę mailową Urzędu Miasta,
- wnioski zebrane na podstawie dostarczonych przez różne podmioty fiszek projektowych,
- wnioski zgłaszane podczas wywiadów grupowych,
- dane Urzędu Miasta Radymno.

I.1.2 Struktura dokumentu

Strategia Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025 składa się z trzech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: pierwsza jest częścią wprowadzającą, druga częścią programująco-strategiczną, zaś trzecia – wdrożeniową.

Główne przesłanki procesu powstawania Strategii ujęto w części pierwszej: przebieg procesu tworzenia Strategii, wykorzystane metody oraz powody, które skutkowały podjęciem decyzji o przystąpieniu do prac.

W drugiej części, najważniejszej z punktu planowania strategicznego, wskazano problemy oraz kierunki ich rozwiązania. Przedstawione zostały cele szczegółowe i działania priorytetowe odpowiadające przyjętej misji rozwoju miasta.

Zwieńczeniem dokumentu jest część trzecia, w której zostało ujęte wdrażanie i monitorowanie Strategii wraz z zestawieniem wskaźników służących do oceny Strategii, procedur i odpowiedzialności.

I.2. Raport diagnostyczny o stanie społeczno-gospodarczym. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej

Szczegółowa diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Radymno została przedstawiona w dokumencie *Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025*. W Diagnozie przedstawiono uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe i kulturowe. Porównano wybrane dziedziny rozwoju do średniej krajowej i wojewódzkiej. Poniżej przedstawione zostały wnioski z wybranych dziedzin społecznych i gospodarczych.

Radymno jest miastem leżącym w południowo-wschodniej Polsce, zajmującym powierzchnię 13,6 km². Posiada dogodne położenie komunikacyjne, gdyż znajduje się na skrzyżowaniu drogi krajowej 94 z drogą nr 77. Ponadto przez Radymno przebiega linia kolejowa Kraków – Przemyśl – Lwów. Dogodne położenie komunikacyjne Radymna wynika również z przebiegającej w pobliżu autostrady A4, z której w kierunku Radymna można dojechać dzięki węzłowi Radymno na drodze nr 77.

Na terenie miasta jedyną formą ochrony przyrody jest obszar siedliskowy Rzeka San, to pas o szerokości 70 m rozciągający się wzdłuż rzeki San. Centrum miasta stanowi Rynek o zabytkowym układzie urbanistycznym, sięgający XIV-XV wieku. Ważnym obiektem zlokalizowanym na terenie miasta jest zbiornik wodny o powierzchni 70 ha (ZEK), który pełnił funkcję zwirowni, obecnie wykorzystywany jest do celów rekreacyjnych.

Największy procent powierzchni miasta stanowią grunty orne (ponad 53%) oraz tereny klasyfikowane jako pozostałe (ponad 23%, w tym tereny zabudowane), ponadto około 10% powierzchni zajmują pastwiska. Grunty leśne stanowią niewielki procent w stosunku do pozostałych form użytkowania gruntu, zaledwie 3% ogólnej powierzchni miasta.

W latach 2007–2013 liczba ludności w Radymnie podlegała wahaniom, od roku 2011 – systematycznie spada. W roku 2013 liczba ludności wynosiła 5 501 osób. Spadek wynika przede wszystkim z wysokiego salda migracji, które w 2013 roku wyniosło -8,0. Przyrost naturalny jest dodatni, ale spadający na przestrzeni ostatnich lat. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła od 2007 roku o 5%, w wieku produkcyjnym utrzymuje się na tym samym poziomie od 2009 roku (od 2007 do 2013 roku wzrosła o 2%), zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła w badanych latach o 3%. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku nie tylko potwierdza fakt starzejącego się społeczeństwa, ale również jego depopulacji. Na terenie miasta Radymno w 2013 roku funkcjonowała 1 fundacja

oraz 8 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Niewielka liczba organizacji pozarządowych przekłada się na ich małą aktywność i zaangażowanie w życie społeczne.

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest niższa od średniej dla kraju i województwa podkarpackiego, w 2013 roku wynosiła 673. Spadek odnotowuje się również w liczbie podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, w 2013 roku wynosił 99. Od kilku lat widoczny jest wzrost liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (80 na 10 tys. mieszkańców w 2013 r.), jednak ich liczba nadal jest niższa niż średnia w Polsce. Mała ilość firm na terenie miasta wpływa na rosnące bezrobocie oraz migrację ludzi młodych. Stopa bezrobocia kształtowała się w 2013 roku na poziomie 13,5% i była wyższa od średniej krajowej i wojewódzkiej. Dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca rosły od 2007 roku, podobnie zachowywały się wydatki. Najważniejszym wskaźnikiem obrazującym rozwój jest jednak ilość dochodów własnych w stosunku do dochodów ogółem gminy. Radymno w zestawieniu z Polską wypada słabiej, dochody własne stanowiły bowiem w 2013 roku 48,11% dochodów ogółem, wartość ta jednak jest dużo wyższa od średniej w województwie podkarpackim (39,55%) i średniej dla powiatu jarosławskiego (40,02%). Wielkość udziału dochodów własnych świadczy o samodzielności finansowej miasta w zakresie wydatkowania środków finansowych, czyli także o stopniu decentralizacji.

W 2013 roku ponad 96% mieszkańców miasta korzystało z instalacji wodociągowej, a prawie 84% z instalacji gazowej. Mniejsza liczba mieszkańców korzystała natomiast z sieci kanalizacyjnej – 61,5%. Wartości te świadczą o wysokich warunkach mieszkaniowych i inwestycyjnych. Jednak przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Radymnie była w 2013 roku niższa od średniej w województwie oraz w Polsce. Niższą wartość, w porównaniu z krajem, prezentował również wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców.

Główne problemy rozwoju miasta wynikają przede wszystkim ze struktury demografii i małej liczby organizacji pozarządowych, co jest z kolei pochodną niskiej aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców Radymna. Brak aktywności gospodarczej bezpośrednio przekłada się na stan dochodów własnych miasta.

I.3 Wnioski z konsultacji społecznych

W trakcie opracowywania dokumentu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Zorganizowano warsztaty z przedstawicielami różnych grup społecznych. Organizowane były spotkania Zespołu ds. Strategii Rozwoju, w trakcie których wypracowano założenia do opracowanej wizji, misji i celów strategicznych.

Na etapie konsultacji społecznych w trakcie warsztatów grupowych przeprowadzone zostały badania ankietowe. Mieszkańcy odpowiadali na pytania o dalszy kierunek rozwoju miasta, o problemy jakie dostrzegają w swoim mieście, wskazywali jakie działania powinny zostać podjęte na jego obszarze oraz główne zadania, jakie powinno zostać zrealizowane do roku 2025. Badani wskazali również co według nich jest największym potencjałem oraz jaki potencjał miasta powinien być w większym zakresie wykorzystywany.

Ankietowani oceniali poszczególne dziedziny funkcjonowania miasta, wśród których najsłabiej wypadły: połączenie komunikacyjne wewnątrz miasta (52% wskazało na zły stan), sytuacja na rynku pracy (przeszło 78% badanych oceniło ją negatywnie) oraz stopień rozwoju infrastruktury kulturalnej (80% oceniło ją negatywnie).

Najlepiej ocenione zostały: połączenie komunikacyjne z otoczeniem zewnętrznym (65% określiło je pozytywnie), dostępność usług (90% badanych określiło ją jako dobrą), dostęp do opieki żłobkowej i przedszkolnej (35% badanych uważa go za dobry, 15% za bardzo dobry, a 35% oceniło go na poziomie dostatecznym) oraz walory turystyczno-krajobrazowe (85% pozytywnych ocen). Stan środowiska naturalnego pozytywnie oceniło 80% ankietowanych.

Za główny problem na terenie miasta uznano brak dobrze rozwiniętej oferty kulturalnej (80% negatywnych opinii). Wśród wybranych odpowiedzi znalazło się także 20% ocen dostatecznych. Niepokojącym faktem jest brak ocen pozytywnych. Pokazuje to na konieczność poprawy oferty kulturalnej w mieście. Z kolei 78% respondentów nie jest zadowolonych z sytuacji na rynku pracy. Inne, najgorzej oceniane obszary funkcjonowania to promocja miasta (57%) i połączenia komunikacyjne wewnątrz miasta (52%).

Zdecydowana większość badanych (49%) za główny kierunek rozwoju miasta wskazała rekreację oraz turystykę połączoną z aktywnym wypoczynkiem, w tym 21 % ankietowanych wskazało na potrzebę zagospodarowania zbiornika ZEK, zaś 12% rozwój funkcji rekreacyjno-sportowej. Obok turystyki drugim najczęściej wskazywanym kierunkiem rozwoju wg badanych powinien być rozwój gospodarki lokalnej (23%). Na pytanie na co ankietowani wydaliby 10 mln wolnych środków, najczęściej wskazaną odpowiedzią była poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej (24%). Poprzez funkcjonalność

i estetykę ankietowani rozumieli rewitalizację starej części miasta, remonty kamienic, dworca PKP, czy zagospodarowanie parku. Kolejną najczęściej wskazywaną odpowiedzią był rozwój infrastruktury technicznej (22%). Aż 16% badanych przeznaczyłoby 10 mln na zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne miasta: inwestycje w rejonie zalewu ZEK, stworzenie bezpiecznej i atrakcyjnej plaży oraz kompleksu Rada-San-ZEK, oraz budowę bazy noclegowej i gastronomicznej.

Badani wskazali, że miasto w małym stopniu wykorzystuje potencjał w zakresie wypoczynku, rekreacji i sportu (56% przebadanych osób), co pokrywa się z proponowanymi do realizacji zadaniami. Innym, wskazanym przez ankietowanych, niewykorzystanym potencjałem jest możliwość rozwoju gospodarki lokalnej (14%). Ponadto mieszkańcy wskazali na niewystarczające wykorzystanie położenia przygranicznego m.in. w kontekście pozyskiwania inwestorów zewnętrznych (7%).

Za główne zadanie do realizacji na terenie Miasta Radymno do roku 2025 ankietowani uznali zagospodarowanie akwenu ZEK (25% badanych). Drugim szeroko pojętym działaniem powinna być walka z bezrobociem i stworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób młodych (według 21% ankietowanych).

Szczegółowe wnioski z konsultacji społecznych przedstawia dokument *Raport z badania opinii mieszkańców Miasta Radymno – opracowany na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025* (Załącznik 2).

II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO-STRATEGICZNA

II.1. Analiza obszarów problemowych

II.1.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa analiza SWOT została przeprowadzona dla Miasta Radymno jako część *Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025*. Obejmuje ona główne elementy mające wpływ na rozwój regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane Urzędu Miasta Radymno, dane GUS, informacje zebrane podczas warsztatów grupowych, przeprowadzonych badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 2 Analiza SWOT Miasta Radymno

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogate tradycje związane z powroźnictwem. 2. Położenie w pobliżu autostrady relacji Wschód-Zachód. 3. Posiadanie obiektu naturalnego jakim jest zbiornik wodny ZEK. 4. Dostęp do opieki przedszkolnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabo rozwinięta i niedostosowana infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna. 2. Zbyt mała liczba nowo powstających przedsiębiorstw. 3. Migracja ludzi młodych. 4. Wysoka stopa bezrobocia. 5. Słabo rozwinięty system wewnętrznej i zewnętrznej informacji turystycznej. 6. Słabe wykorzystanie technik informacyjno - komunikacyjnych (TIK) w instytucjach publicznych. 7. Mała liczba organizacji pozarządowych na terenie miasta. 8. Niski udział dochodów własnych miasta w dochodach ogółem. 9. Niskie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. 10. Niewielka liczba mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wydłużająca się średnia długość życia oraz wzrost średniego wieku mieszkańców Polski i Europy. 2. Opłacalność wykorzystania zielonej energii, jako sposobu na ograniczanie niskiej emisji. 3. Możliwość realizacji przedsięwzięć z wykorzystaniem środków zewnętrznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Depopulacja mieszkańców regionu. 2. Dalszy wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej innych regionów kraju. 3. Spadek przyjazdów mieszkańców Ukrainy. 4. Brak możliwości rozwoju przestrzennego.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Miasta Radymno możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują, bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które posiada Radymno. Poniżej pogrupowane zostały w punktach słabe strony i równoważące je strony mocne, a także przykłady, w jaki sposób można wykorzystać szanse, aby zniwelować istniejące problemy i przezwyciężyć zagrożenia.

1. Dużym problemem na terenie Miasta Radymno jest rosnące bezrobocie, co jest spowodowane m.in. małą liczbą przedsiębiorstw. Wysoka stopa bezrobocia przekłada się na wyludnianie się Radymna, co jest widoczne szczególnie w migracji osób młodych.

Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno polegać przede wszystkim na stworzeniu odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości, np. poprzez utworzenie strefy inwestycyjnej oraz Inkubatora Przedsiębiorczości. Rozwój przedsiębiorczości, jak również powstawanie nowych firm będzie przekładać się na wyższe dochody własne gminy, a także na większe wydatki i poprawę warunków bytowych mieszkańców Radymna.

2. Mała liczba nowo powstających przedsiębiorstw wskazuje na małą przedsiębiorczość mieszkańców miasta oraz małą ilość inwestorów zewnętrznych na jej terenie. Wydaje się zatem istotne, z punktu pobudzenia aktywności gospodarczej jego mieszkańców, utworzenie wspomnianego Inkubatora Przedsiębiorczości, którego zadaniem byłoby zachęcanie młodych osób do prowadzenia własnej firmy i wspieranie jej w początkowym okresie działalności. Dużą szansą na wzrost aktywności gospodarczej jest utworzenie terenów inwestycyjnych, które powinny zostać włączone do specjalnej strefy ekonomicznej. W pobudzeniu przedsiębiorczości ważną rolę powinien odgrywać również sektor ekonomii społecznej.

3. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzeniem zdrowego trybu życia, wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Warto poszerzyć ofertę bezpiecznych ścieżek rowerowych oraz szlaków pieszych, a także utworzyć sieć ścieżek rowerowych, które będą się łączyć z trasą rowerową GreenVelo, biegnącą przez obszar gminy wiejskiej Radymno.

4. Miasto Radymno powinno wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz istnienie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli zostaną wykorzystane odpowiednio m.in. do poprawy warunków mieszkaniowych, rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, powinny przynieść korzyści w postaci poprawy jakości życia mieszkańców, większej liczby turystów, a tym samym zwiększonych wpływów z podatku do budżetu gminy.

5. Ważne, z punktu widzenia rozwoju miasta, jest inwestowanie w rozwój oraz upowszechnianie technologii informacyjno-komunikacyjnych. TIK jest obecnie dziedziną, która przenika we wszystkie sfery życia społecznego i gospodarczego. Dzięki nowej perspektywie finansowej będzie możliwość zwiększenia zastosowania TIK w instytucjach publicznych.

6. Radymno jest miejscem, które ze względu na swoją lokalizację powinno być atrakcyjne pod względem inwestycyjnym, potencjał ten nie jest jednak w pełni wykorzystywany. Położenie przy granicy z Ukrainą oraz przy autostradzie relacji Wschód-

Zachód daje miastu możliwości rozwoju. Nie przekłada się to jednak na liczbę nowo zakładanych przedsiębiorstw. Jednym ze sposobów zainteresowania Radymnem potencjalnych inwestorów jest stworzenie np. centrum obsługi inwestora, w którym będzie oferowana kompleksowa obsługa oraz przedstawiona zostanie oferta inwestycyjna potencjalnym klientom – centrum może być zlokalizowane w Inkubatorze Przedsiębiorczości.

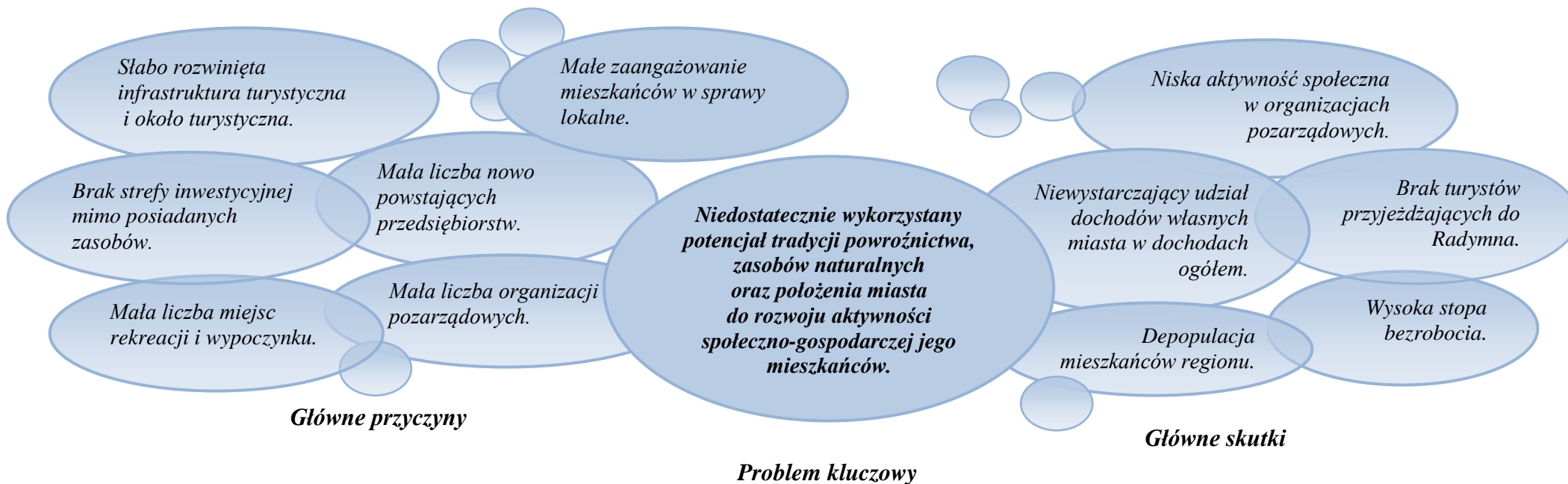
7. Zagrożeniem dla rozwoju gospodarczego miasta jest jego ograniczenie przestrzenne. Miasto, jako mała jednostka samorządu terytorialnego ma mniejsze szanse na konkurowanie z innymi obszarami, dlatego warto pomyśleć o podjęciu działań w kierunku połączenia Gminy Miejskiej Radymno z Gminą Wiejską Radymno, co powinno wpłynąć pozytywnie na ich wspólny rozwój.

8. Ważnym elementem dla mieszkańców jest dbanie o ich bezpieczeństwo, dlatego warto zainwestować w kompleksowy system kamer monitoringu, które nie tylko będą mogły poprawić skuteczność w ustaleniu sprawcy zdarzenia, ale będą też zapobiegać ich powstawaniu i wpłyną pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa.

9. Słabo rozwinięta baza turystyczna oraz brak rozpoznawalnego produktu turystycznego powoduje małą liczbę turystów – szansą na zmianę jest wykreowanie produktu turystycznego w oparciu o dostępne zasoby. Jednym z takich zasobów jest tradycja powroźnictwa, jako unikatowy produkt ma on szansę przyciągnąć nowych turystów poprzez powstanie infrastruktury, która powinna stać się również miejscem spotkań mieszkańców.

10. Brak atrakcji turystycznych, rozpoznawalnego produktu turystycznego oraz infrastruktury turystycznej powoduje, iż Radymno jest mało rozpoznawalne jako obszar turystyczny. Posiadane przez miasto walory powinny kreować jego wizerunek jako miasto rekreacji.

II.1.2 Drzewo problemów

Źródło: Opracowanie własne

II.1.3 Drzewo celów

Źródło: Opracowanie własne

II.2. Kierunki rozwoju Miasta Radymno

Zdefiniowanie problemów Radymna pozwoliło na zaproponowanie strategicznych kierunków działań. Określono Wizję 2025, misję oraz dwa cele główne, wokół których ustalone zostały cele strategiczne, a następnie działania priorytetowe. Obszary priorytetowe będą służyć realizacji wyznaczonych celów, do których powinny dążyć władze miasta oraz wszyscy zainteresowani jego rozwojem. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji miasta oraz jej trwały wzrost gospodarczy.

II.2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta Radymno

Misja i wizja regionu to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, a codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja organizacji to wyobrażenie o jej przyszłym kształcie, a także wytyczenie dróg jej osiągnięcia, natomiast misja określa główny kierunek rozwoju, którego osiągnięcie odbywa się za pomocą realizacji celów strategicznych.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele główne oraz pięć celów strategicznych. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania.

Radymno ma być miastem z klimatem – klimatem nowoczesności, rekreacji oraz kreatywnych i aktywnych mieszkańców wspólnie tworzących społeczeństwo obywatelskie. Radymno powinno być obszarem atrakcyjnym dla inwestorów, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, rozwiniętą strefą technologii informacyjno-komunikacyjnych, w którym dynamicznie rozwija się przedsiębiorczość i handel. Unikatowe tradycje powroźnicze Radymna, dbałość o estetykę przestrzeni miejskiej w połączeniu z rozwojem funkcji rekreacyjnej i aktywnością mieszkańców zapewnią miastu szybki rozwój.

Wizja, misja oraz cele główne przedstawione zostały na schemacie 1.

Schemat 1 Wizja, misja i cele główne Miasta Radymno

WIZJA 2025

Radymno miastem rekreacji z aktywnymi i przedsiębiorczymi mieszkańcami, rozwiniętą strefą inwestycyjną, wykorzystującą do rozwoju przygraniczne położenie.

MISJA

Zrównoważone wykorzystanie zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz potencjału inwestycyjnego Miasta Radymno podnosi jakość życia jego mieszkańców.

CEL 1

Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji.

CEL 2

Radymno miastem przedsiębiorczości.

Źródło: Opracowanie własne

II.2.2 Cele szczegółowe i działania priorytetowe

Źródło: Opracowanie własne

Głównym zadaniem, jakie stoi przed władzami samorządowymi, jest ukształtowanie takiego wizerunku miasta, który będzie atrakcyjny dla rozwoju gospodarczego, zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz rozwoju turystyki i rekreacji. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój miasta, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania. W realizacji różnego rodzaju projektów ma pomóc opracowana Strategia Rozwoju, która zawiera harmonogram przyszłych zadań. Mają one przyczynić się do osiągnięcia przez miasto stawianych sobie celów szczegółowych, a przez nie – celów głównych oraz Wizji 2025.

Cel główny 1. Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji.

Cel szczegółowy 1.1 Radymno miastem rekreacji i aktywnego wypoczynku.

1.1.1 Powstanie edukacyjnej ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego trybu życia wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury rekreacyjnej oraz turystycznej, które powinny być skierowane przede wszystkim do mieszkańców, ale również i turystów. Rozwój zaplecza sportowego i rekreacyjnego będzie podstawą do stworzenia wizerunku miasta rekreacji. Utworzenie systemu ścieżek rowerowych wraz z możliwością korzystania ze sprzętu rowerowego powinno przyczynić się do rozwoju aktywnego trybu życia. Należy wykorzystać potencjał jaki daje zbiornik wodny ZEK, poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu wokół niego np. utworzenie promenady czy też przystani. Powinny zostać zapewnione odpowiednie warunki do uprawiania sportu oraz integracji społeczności lokalnej.

1.1.2 Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej zaspokajającej potrzeby mieszkańców i turystów.

Aktywne spędzanie czasu wolnego oraz prowadzenie zdrowego trybu życia stało się w dzisiejszych czasach wyznacznikiem kierunków działań jakie powinny być podejmowane przez organy administracji samorządowej w celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców. Konieczne jest zapewnienie odpowiednich warunków do uprawiania sportu oraz spędzania czasu wolnego, co przekłada się na konieczność inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Od poziomu atrakcyjności miasta w sferze sportu i rekreacji zależy to, czy wykorzysta ono szanse związane z posiadanymi atutami

przestrzennymi. Oferta turystyczna i rekreacyjna nadal jest zbyt mało atrakcyjna (zarówno dla wewnętrznych, jak i zewnętrznych odbiorców), a także zbyt mało dostępna, aby zapewnić wysoką i trwałą renomę w sferze turystyki. Ważne jest przyciągnięcie większej liczby inwestorów, a zwłaszcza, co jest kluczowym zagadnieniem, spełnienie oczekiwań swoich mieszkańców. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców, wzmacniania ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia, a przez to do tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych i rekreacyjnych. Rozwój zaplecza sportowego i rekreacyjnego będzie podstawą do stworzenia wizerunku miasta zapewniającego właściwy wypoczynek i relaks. Elementów zapewnienia wysokiej jakości usług rekreacyjnych powinno być zagospodarowanie zbiornika ZEK oraz zalewu rzeki Rada, stworzenie w ich obszarze atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego zarówno dla mieszkańców jak i potencjalnych turystów. Jednym ze sposobów zagospodarowania terenu nad zbiornikiem ZEK jest utworzenie przystani wraz z promenadą. Tereny byłego wyrobiska można zagospodarować poprzez stworzenie wioski harcerskiej, miejsca integrującego młodzież.

1.1.3 Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń.

Środowisko przyrodnicze jest istotnym walorem miasta. Walor ten wymaga działań zarówno w kierunku jego zachowania, jak i ochrony. Ochrona środowiska naturalnego powinna polegać przede wszystkim na ograniczeniu niskiej emisji zanieczyszczeń. Dążenie do osiągnięcia wyższych standardów ochrony środowiska powinno być priorytetem w tej dziedzinie. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej oraz przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń. Innym istotnym elementem, który ograniczy zanieczyszczenie, będzie wspieranie działalności przedsiębiorstw w zakresie produkcji energii z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii, oraz wymiana źródeł wytwarzania ciepła w budynkach jednorodzinnych. Należy promować budownictwo pasywne, zarówno w sektorze mieszkaniowym jak i gospodarczym. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń powinno iść w parze z szerzeniem wiedzy w zakresie ekologii oraz możliwości wytwarzania energii i ciepła z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.

Cel szczegółowy 1.2 Powroźnictwo markowym produktem turystycznym.

1.2.1 Stworzenie infrastruktury nawiązującej do tradycji powroźnictwa.

Tradycja powroźnictwa, która funkcjonuje na terenie miasta, powinna przyczynić się do rozwoju funkcji turystycznej, a tym samym do rozwoju gospodarczego. Aby jednak odpowiednio wykorzystać potencjał jaki daje tradycja, należy zbudować bazę infrastrukturalną, która swoim charakterem będzie do niej nawiązywała. Poprzez wykorzystanie tradycji będzie można wytworzyć unikatowy produkt turystyczny, przyciągający nie tylko turystów, ale wpływający również pozytywnie na mieszkańców. Bazę może tworzyć interaktywny obiekt edukacyjny pełniący jednocześnie funkcję muzeum, w którym będą organizowane warsztaty dla różnych grup wiekowych. Należy również stworzyć system edukacyjno-informacyjny, a także infrastrukturę publiczną, która swoim charakterem będzie nawiązywać do powroźnictwa i upraw konopi.

1.2.2 Organizacja przemysłu turystycznego bazującego na historii powroźnictwa.

Rozwój różnego rodzaju działalności gospodarczej powinien opierać się na potencjale jaki posiada miasto. Aby przemysł turystyczny mógł się rozwijać niezbędne jest stworzenie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego. Przez przemysł turystyczny należy rozumieć przedsiębiorstwa i obiekty, które oferują zarówno urządzenia, jak i usługi skierowane na turystów, np. usługi gastronomiczne. Konieczne jest stworzenie oferty turystycznej, która swoim charakterem będzie nawiązywać do tradycji powroźnictwa, niezbędne jest zapewnienie wsparcia dla oddolnych inicjatyw lokalnych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i turystycznych na terenie miasta. Jednym z elementów przemysłu turystycznego opartego na historii powroźnictwa może być stworzenie parku linowego nad zbiornikiem ZEK.

Cel szczegółowy 1.3 Centrum miasta estetycznym i funkcjonalnym miejscem aktywizacji i integracji mieszkańców.

1.3.1 Aktywizacja i integracja społeczności miasta.

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Podejmowane w ten sposób działania mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny czy też sportowy. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem

urodzenia, zamieszkania oraz środowiskiem lokalnym. Więzy powinny być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość kapitału społecznego wpływa kształcenie oraz współpraca. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania najważniejszych podmiotów funkcjonujących w sferze administracji, życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego. Integracja społeczna jest podstawową składową w procesie kształtowania społeczeństwa obywatelskiego. Należy pamiętać o tworzeniu mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności. Jednym ze sposobów będzie poprawa oraz zwiększenie świadczonych usług przez Miejski Ośrodek Kultury – stworzenie centrum edukacyjno-kulturalnego, w którym będą mogły być rozwijane inicjatywy dziecięce i młodzieżowe w postaci kół naukowych czy artystycznych, np. tanecznych, teatralnych, wokalnych, literackich.

1.3.2 Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej.

Choć w zagospodarowaniu przestrzeni miejskiej czynimy coraz większe postępy, ciągle jeszcze pozostaje wiele do zrobienia. Estetyczna i dobrze zagospodarowana przestrzeń miejska decyduje o konkurencyjności miasta i staje się jego swoistą wizytówką – to właśnie takie miejsca zapadają na dłużej w pamięci. Przestrzeń powinna być funkcjonalna i dostosowana do potrzeb różnych grup społecznych, ze szczególnym nastawieniem na osoby starsze i niepełnosprawne oraz rodziny z dziećmi. Radymno ma być miastem przyjaznym swoim mieszkańcom. Ważna jest, z punktu widzenia mieszkańców, likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych oraz dostosowanie podstawowej infrastruktury technicznej do ich potrzeb. Jednym z działań jakie musi zostać podjęte jest renowacja zabytkowego centrum miasta. Poprawę estetyki przestrzeni miejskiej można również osiągnąć poprzez modernizację infrastruktury publicznej, w tym małej architektury – ławeczek, placów zabaw itp. Jednym z elementów estetyzacji przestrzeni miejskiej będzie zmiana istniejącej w części miasta zabudowy rozproszonej na zwartą i tworzenie terenów pod budownictwo wielorodzinne, dostosowanych do potrzeb młodego i nowoczesnego mieszkańca.

2. Radymno miastem przedsiębiorczości.

Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw.

2.1.1 Utworzenie terenów inwestycyjnych.

Do zwiększenia atrakcyjności miasta niezbędne jest utworzenie terenów inwestycyjnych. Konieczne jest ich wydzielenie, a następnie uzbrojenie i przygotowanie oferty inwestycyjnej. Utworzenie terenów inwestycyjnych przyczyni się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, co spowoduje zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych, a tym samym powstanie nowych miejsc pracy. Na realizacji tej inwestycji skorzystają wszyscy mieszkańcy, gdyż będzie ona miała pozytywny wpływ na spadek bezrobocia i wzrost poziomu życia mieszkańców. Stworzenie terenów inwestycyjnych przyczyni się również do wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.

2.1.2 Stworzenie warunków do inwestowania.

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika konieczność podjęcia przez miasto działań, które stworzą przyjazny klimat i warunki do rozwoju przedsiębiorczości. Ważne jest zainicjowanie współpracy między instytucjami, organizacjami okołobiznesowymi i społecznymi. Do zadań organów miasta należy wspieranie działalności gospodarczej, m.in. poprzez: tworzenie prawa lokalnego przyjaznego prowadzeniu działalności, przygotowywanie terenów inwestycyjnych, promowanie przedsiębiorczości, realizację projektów prorozwojowych, czy też prowadzenie działalności informacyjnej i oświatowej. Może mieć to miejsce poprzez organizowanie szkoleń w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, organizowanie forum gospodarczego, współdziałanie z samorządem gospodarczym, organizacjami pracodawców oraz innymi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców. Współpraca z lokalnymi partnerami pozwoli lepiej gospodarować ograniczonymi zasobami finansowymi samorządu i jego partnerów oraz w bardziej skoordynowany sposób realizować zadania, które poprawią warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

Cel szczegółowy 2.2 Wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców.

2.2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej.

Negatywne aspekty gospodarki przejawiające się poprzez niedostateczny poziom przedsiębiorczości (niska liczba podmiotów gospodarczych, niedobory źródeł finansowania dla mikro i małych firm) powinny spotkać się z aktywną polityką władz zmierzającą do ograniczania ich negatywnego oddziaływania na długofalowy rozwój gospodarczy.

Konieczne jest wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw celem ożywienia gospodarczego regionu. Planuje się utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, w którym będą świadczone usługi doradcze dla początkujących przedsiębiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozpoczynających lub dopiero zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą. Ponadto oferta będzie skierowana do młodzieży szkolnej i studentów. Inkubator będzie świadczyć pomoc lokalową, porad prawnych i księgowych, zaplecza biurowego, szkoleń i doradztwa, pomoc w pozyskiwaniu kapitału finansowego itp. W celu pobudzenia i rozwoju przedsiębiorczości wspierane będą działania w zakresie innowacyjnej gospodarki oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Technologie informacyjno-komunikacyjne przenikają się przez wszystkie dziedziny życia. Internet jest nie tylko źródłem wiedzy i informacji, ale również środkiem wymiany handlowej, komunikacji, życia towarzyskiego i kulturalnego. Nowoczesność TIK pozwala stwierdzić, iż mogą one stać się doskonałym narzędziem do zmniejszania nierówności społecznych i zwiększania szans życiowych osób wykluczonych. Zarówno konsumenci jak i przedsiębiorstwa szybko przestawiają się na usługi mobilne. W dzisiejszych czasach ważną rolę w rozwoju odgrywa ekonomia społeczna, która powinna opierać się na wartościach takich jak: solidarność, partycypacja i samorządność. Ekonomia społeczna, wykorzystując zasoby ludzkie, działa komplementarnie do sektora prywatnego i publicznego, zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz łagodzi napięcia społeczne. Dzięki temu, iż przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić bardzo różnorodne funkcje, istnieje możliwość ich działania we wszystkich sektorach, a kluczowe znaczenie w ich funkcjonowaniu ma działanie na rzecz ludzi. Znaczenie przedsiębiorczości społecznej w dzisiejszych czasach jest ogromne, dlatego też ważne jest wspieranie tego sektora gospodarki, chociażby poprzez utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej. Integracja społeczna jest podstawową składową w procesie kształtowania społeczeństwa obywatelskiego. Należy inicjować i rozprzestrzeniać aktywizację społeczną przez stwarzanie warunków do rozwoju działalności takich podmiotów jak: fundacje, stowarzyszenia, kluby seniora czy kluby młodzieżowe. Promowanie inicjatyw lokalnych tworzonych w postaci centrów aktywności lokalnej może mieć miejsce poprzez organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Celem takich spotkań jest integracja społeczna w lokalnym środowisku oraz kreowanie tożsamości lokalnej.

2.2.2 Rozwój usług publicznych zaspokajających potrzeby mieszkańców.

Wysoki standard usług publicznych jest istotny dla każdego obecnego i przyszłego mieszkańca miasta. Będzie on nie tylko podnosił średni poziom życia mieszkańców, ale także wpływał na wizerunek spójnego środowiska społecznego. Władze lokalne muszą również zwrócić szczególną uwagę na stałą poprawę standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe). Ponadto wsparciem powinna być objęta grupa osób wykluczonych społecznie. Powinny zostać wdrożone działania mające na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa jakości zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się między innymi poprzez zastosowanie w życiu publicznym technologii informacyjno-komunikacyjnych. Poza tym systemy infrastruktury technicznej są istotnym czynnikiem zapewnienia odpowiednich warunków życia oraz zaspokojenia elementarnych potrzeb mieszkańców.

II.2.3 Przykładowe zadania w ramach poszczególnych działań priorytetowych

Poniżej, w tabelach od 3–7, zaprezentowane zostały zadania do realizacji w ramach przyjętych celów szczegółowych.

Tabela 3 Cel szczegółowy 1.1 Radymno miastem rekreacji i aktywnego wypoczynku

<i>Cel główny 1. Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji</i>
<i>Cel szczegółowy 1.1 Radymno miastem rekreacji i aktywnego wypoczynku</i>
<i>Działanie priorytetowe 1.1.1 Powstanie edukacyjnej ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą</i>
Zadania: 1.1.1.1 Utworzenie ścieżki rowerowej na terenie miasta wzdłuż rzek San i Rada oraz zbiornika ZEK. 1.1.1.2 Połączenie ścieżki rowerowej z trasą rowerową GreenVelo biegnącej przez obszar gminy wiejskiej Radymno. 1.1.1.3 Uzbrojenie i zagospodarowanie terenów wokół zbiornika ZEK. 1.1.1.4 Wprowadzenie systemu rowerów miejskich. 1.1.1.5 Kształtowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego trybu życia mieszkańców.
<i>Działanie priorytetowe 1.1.2 Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej zaspokajającej potrzeby mieszkańców i turystów</i>
Zadania: 1.1.2.1 Budowa przystani i promenady nad zbiornikiem ZEK. 1.1.2.2 Zagospodarowanie zaplecza plaży nad zbiornikiem ZEK. 1.1.2.3 Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego. 1.1.2.4 Utworzenie szlaku atrakcji na terenie miasta. 1.1.2.5 Zagospodarowanie zalewu rzeki Rada.

Działanie priorytetowe 1.1.3 Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń

Zadania:

- 1.1.3.1 Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz prowadzenie akcji informacyjnych w tym zakresie.
- 1.1.3.2 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 1.1.3.3 Wymiana źródeł wytwarzania energii w budynkach jednorodzinnych na bardziej efektywne.
- 1.1.3.4 Termomodernizacja obiektów budownictwa wielorodzinnego, wraz z modernizacją sieci dostarczających energię i systemów ją wytwarzających.

Tabela 4 Cel szczegółowy 1.2 Powroźnictwo markowym produktem turystycznym

Cel główny 1. Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji.

Cel szczegółowy 1.2 Powroźnictwo markowym produktem turystycznym.

Działanie priorytetowe 1.2.1 Stworzenie infrastruktury nawiązującej do tradycji powroźnictwa

Zadania:

- 1.2.1.1 Utworzenie Interaktywnego Muzeum Powroźnictwa obejmującego szlak atrakcji na terenie miasta.
- 1.2.1.2 Organizacja wydarzeń o lokalnym i ponadregionalnym zasięgu nawiązujących do tradycji powroźnictwa.

Działanie priorytetowe 1.2.2 Organizacja przemysłu turystycznego bazującego na historii powroźnictwa

Zadania:

- 1.2.2.1 Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.
- 1.2.2.2 Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych lub turystycznych na terenie miasta.
- 1.2.2.3 Popularyzacja wiedzy i umiejętności dotyczących produktów lokalnych i regionalnych oraz związanych z tradycją i dziedzictwem kulturowym.
- 1.2.2.4 Budowanie oferty turystycznej nawiązującej swoim charakterem do tradycji powroźnictwa.

Tabela 5 Cel szczegółowy 1.3 Centrum miasta estetycznym i funkcjonalnym miejscem aktywizacji i integracji mieszkańców

Cel główny 1. Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji

Cel szczegółowy 1.3 Centrum miasta estetycznym i funkcjonalnym miejscem aktywizacji i integracji mieszkańców

Działanie priorytetowe 1.3.1 Aktywizacja i integracja społeczności miasta

Zadania:

- 1.3.1.1 Wspieranie organizacji działających na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej wokół tradycji Radymna.
- 1.3.1.2 Kształtowanie publicznych miejsc spotkań mieszkańców.
- 1.3.1.3 Organizacja systemu angażującego mieszkańców w procesy podejmowania decyzji dotyczących rozwoju miasta.
- 1.3.1.4 Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.

Działanie priorytetowe 1.3.2 Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej

Zadania:

- 1.3.2.1 Rewitalizacja zabytkowego centrum miasta.
- 1.3.2.2 Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście.
- 1.3.2.3 Wdrożenie programu estetyzacji przestrzeni miejskiej.
- 1.3.2.4 Wydzielenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe.
- 1.3.2.5 Powstanie parkingów osiedlowych.

Tabela 6 Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw

Cel główny 2. Miasto Radymno z klimatem przedsiębiorczości

Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw

Działanie priorytetowe 2.1.1 Utworzenie terenów inwestycyjnych

Zadania:

- 2.1.1.1 Wyznaczenie obszarów jako terenów inwestycyjnych.
- 2.1.1.2 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media.
- 2.1.1.3 Stworzenie oferty inwestycyjnej m.in. poprzez wprowadzenie terenów do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- 2.1.1.4 Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług.

Działanie priorytetowe 2.1.2 Stworzenie warunków do inwestowania

Zadania:

- 2.1.2.1 Organizacja regularnych spotkań między przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi.
- 2.1.2.2 Wdrożenie programu wsparcia podmiotów gospodarczych nowo powstałych oraz rozwijających się na terenie miasta.

Tabela 7 Cel szczegółowy 2.2 Wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców

Cel główny 2. Miasto Radymno z klimatem przedsiębiorczości

Cel szczegółowy 2.2 Wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców

Działanie priorytetowe 2.2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej

Zadania:

- 2.2.1.1 Organizacja corocznego Forum Organizacji Pozarządowych.
- 2.2.1.2 Organizacja corocznego Forum Przedsiębiorczości.
- 2.2.1.3 Powstanie Centrum Aktywności Lokalnej.
- 2.2.1.4 Powstanie Inkubatora Przedsiębiorczości.
- 2.2.1.5 Wsparcie rozwoju młodych talentów.
- 2.2.1.6 Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu.
- 2.2.1.7 Wspieranie sektora ekonomii społecznej.
- 2.2.1.8 Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych UE oraz środkach krajowych.
- 2.2.1.9 Współdziałanie i inicjowanie szkoleń kreujących przedsiębiorczość.
- 2.2.1.10 Wspieranie działań wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.

Działanie priorytetowe 2.2.2 Rozwój usług publicznych zaspokajających potrzeby mieszkańców

Zadania:

- 2.2.2.1 Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.
- 2.2.2.2 Dostosowanie do potrzeb mieszkańców obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kultury.
- 2.2.2.3 Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki.
- 2.2.2.4 Zwiększenie zakresu monitoringu miejsc publicznych.
- 2.2.2.5 Realizacja programów profilaktycznych.
- 2.2.2.6 Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.
- 2.2.2.7 Zapewnienie dostępu do opieki żłobkowej.

II.3. Powiązania Strategii Rozwoju Radymna z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego

W ramach strategii będą realizowane cele główne i szczegółowe wpisujące się w strategiczne dokumenty kraju i województwa. Wykaz dokumentów strategicznych zamieszczono w tabeli 8.

Tabela 8 Wykaz dokumentów strategicznych

Lp.	Program	Misja/Cel/Priorytet/Działanie ¹
1.	Strategia Europa 2020	<p>Cel główny 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.</p> <p>Cel główny 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 roku 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.</p> <p>Cel główny 4: Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wczesnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel główny 5: Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
2.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo. Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej. Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej. II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami. II.6.4. Poprawa stanu środowiska. II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>

¹ Zapisy w tabeli przytoczono w niezmienionej formie

		Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.
3.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Cel 3 Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. 3.1 Poprawa dostępności polskich miast i regionów. 3.1.3 Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich. Cel 4 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. 4.6 Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby. 4.7 Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych.
4.	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	Cel strategiczny 1: Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2: Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy. Cel strategiczny 3: Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP. Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.
5.	Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020	Cel główny: Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców. Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej. Priorytet 1.3 Turystyka Cel: Budowa konkurencyjnej, atrakcyjnej oferty rynkowej opartej na znacznym potencjale turystycznym regionu. Priorytet 1.5 Instytucje otoczenia biznesu Cel: Rozwój przedsiębiorczości poprzez ofertę instytucji otoczenia biznesu. Cel 2 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców. Priorytet 2.2 Kultura i dziedzictwo kulturowe Cel: Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu. Priorytet 2.3 Społeczeństwo obywatelskie Cel: Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne. Priorytet 2.6 Sport powszechny Cel: Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa. Cel 3 Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu. Priorytet 3.2 Dostępność technologii informacyjnych Cel: Rozbudowa wysokiej jakości sieci telekomunikacyjnej oraz zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych na terenie całego województwa. Priorytet 3.5 Spójność przestrzenna i wzmocnianie funkcji biegunów wzrostu Cel: Wzmocnianie podstaw rozwojowych oraz dywersyfikacja funkcji biegunów wzrostu, w tym ośrodków subregionalnych w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Cel 4 Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa. Priorytet 4.2 Ochrona środowiska Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa. Priorytet 4.3 Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.
6.	Strategia Rozwoju powiatu jarosławskiego na lata 2008–2015	Misja: Powiat jarosławski rozwija się jako bezpieczna przestrzeń przyjazna mieszkańcom, przedsiębiorcom, inwestorom i środowisku naturalnemu. Obszar strategiczny Kapitał ludzki Priorytet I: Podniesienie jakości kształcenia oraz poprawa warunków środowiska dydaktyczno-wychowawczego. Cel 1: Doskonalenie bazy lokalowej i technicznej szkół oraz placówek oświatowych.

	<p>Cel 3: Stałe podnoszenie jakości pracy szkół i placówek.</p> <p>Priorytet III: Tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestowanie w opiekę społeczną oraz przeciwdziałanie bezrobociu.</p> <p>Cel 1: Poprawa efektywności pomocy społecznej.</p> <p>Priorytet IV: Dbalność o dziedzictwo kulturowe oraz tworzenie warunków do zwiększenia dostępności do kultury i sportu oraz rozwoju turystyki.</p> <p>Cel 1: Wspieranie działalności kulturalnej i sportowej na terenie powiatu.</p> <p>Cel 2: Promocja walorów turystycznych regionu.</p> <p>Obszar strategiczny Gospodarka i rolnictwo</p> <p>Priorytet I: Wszechstronny i zrównoważony rozwój gospodarczy.</p> <p>Cel 1: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Obszar strategiczny Infrastruktura techniczna i komunikacyjna</p> <p>Priorytet I: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej.</p> <p>Cel 1: Podniesienie poziomu infrastruktury komunikacyjnej.</p> <p>Cel 2: Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Obszar strategiczny Ekologia i ochrona środowiska</p> <p>Priorytet I: Racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego i jego ochrona.</p> <p>Cel 1: Podjęcie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego.</p> <p>Cel 3: Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych dokumentów strategicznych

Tabela 9 Matryca zależności pomiędzy celami Strategii a dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Cele główne	
	Cel 1 Radymno miastem rekreacji i aktywnego wypoczynku	Cel 2 Miasto Radymno z klimatem przedsiębiorczości
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)	<i>Inteligentne specjalizacje wiodące</i>	
	Lotnictwo i kosmonautyka	–
	Jakość życia	X
	<i>Inteligentna specjalizacja wspomagająca</i>	
	Informacja i telekomunikacja (ICT)	X

Źródło: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) projekt

II.4. Źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii oraz harmonogram ich realizacji

Działania zawarte w Strategii będą finansowane przez różne podmioty. W tabeli 10 przedstawione zostały potencjalne źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach opracowanej Strategii. Wskazano priorytety inwestycyjne (określone na okres programowania UE 2014–2020), w ramach których można uzyskać wsparcie finansowe dla zawartych w Strategii zadań.

Tabela 10 Możliwości finansowania zadań wskazanych w Strategii

LP.	Nazwa zadania	Priorytet inwestycyjny ² /Inne	Program operacyjny/Inne
1.1.1.1	Utworzenie ścieżki rowerowej na terenie miasta wzdłuż rzek San i Rada oraz zbiornika ZEK.	Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	RPO WP 2014–2020/ środki własne/inne
1.1.1.2	Połączenie ścieżki rowerowej z trasą rowerową Green Velo biegnącej przez obszar gminy wiejskiej Radymno.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.1.1.3	Uzbrojenie i zagospodarowanie terenów wokół Zbiornika ZEK.	Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości. Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ W zależności od rodzaju działania.	RPO WP 2014–2020
1.1.1.4	Wprowadzenie systemu rowerów miejskich.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.1.1.5	Kształtowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego trybu życia mieszkańców.	Priorytet inwestycyjny 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się.	RPO WP 2014–2020
1.1.2.1	Budowa przystani i promenady nad zbiornikiem ZEK.	Środki własne/inne	Środki własne/inne

² Nazwy Priorytetów inwestycyjnych w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych przytoczono w niezmienionej formie

1.1.2.2	Zagospodarowanie zaplecza plaży nad zbiornikiem ZEK.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ W zależności od rodzaju działania.	RPO WP 2014–2020
1.1.2.3	Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.1.2.4	Utworzenie szlaku atrakcji na terenie miasta.	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego/W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
1.2.2.5	Zagospodarowanie zalewu rzeki Rada.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich./W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
1.1.3.1	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz prowadzenie akcji informacyjnych w tym zakresie.	Priorytet inwestycyjny 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu.	RPO WP 2014–2020
1.1.3.2	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.	Priorytet inwestycyjny 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym. Priorytet inwestycyjny 4.iii. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/W zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu.	RPO WP 2014–2020 (PI 4c, PI 4e, PI 9b) PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (PI 4.iii.)
1.1.3.3	Wymiana źródeł wytwarzania energii w budynkach jednorodzinnych na bardziej efektywne.	Środki własne/inne	Środki własne/inne

1.1.3.4	Termomodernizacja obiektów budownictwa wielorodzinnego, wraz z modernizacją sieci dostarczających energię i systemów ją wytwarzających.	<p>Priorytet inwestycyjny 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.iii. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu.</p>	<p>RPO WP 2014–2020 (PI 4c, PI 4e)</p> <p>PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (PI 4.iii.)</p>
1.2.1.1	Utworzenie Interaktywnego Muzeum Powroźnictwa obejmującego szlak atrakcji na terenie miasta.	<p>Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p>	RPO WP 2014–2020
1.2.1.2	Organizacja wydarzeń o lokalnym i ponadregionalnym zasięgu nawiązujących do tradycji powroźnictwa.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.2.2.1	Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.2.2.2	Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych lub turystycznych na terenie miasta.	<p>Priorytet inwestycyjny 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p>	RPO WP 2014–2020
1.2.2.3	Popularyzacja wiedzy i umiejętności dotyczących produktów lokalnych i regionalnych oraz związanych z tradycją i dziedzictwem kulturowym.	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.	RPO WP 2014–2020
1.2.2.4	Budowanie oferty turystycznej nawiązującej swoim charakterem do tradycji powroźnictwa.	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.	RPO WP 2014–2020

1.3.1.1	Wspieranie organizacji działających na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej wokół tradycji Radymna.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	RPO WP 2014–2020
1.3.1.2	Kształtowanie publicznych miejsc spotkań mieszkańców.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
1.3.1.3	Organizacja systemu angażującego mieszkańców w procesy podejmowania decyzji dotyczących rozwoju miasta.	Priorytet inwestycyjny 11i Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia/Środki własne/inne.	PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020/ środki własne/inne
1.3.1.4	Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
1.3.2.1	Rewitalizacja zabytkowego centrum miasta.	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	RPO WP 2014–2020
1.3.2.2	Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	RPO WP 2014–2020
1.3.2.3	Wdrożenie programu estetyzacji przestrzeni miejskiej.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
1.3.2.4	Wydzielenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
1.3.2.5	Powstanie parkingów osiedlowych.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/W zależności od miejsca realizacji.	RPO WP 2014–2020
2.1.1.1	Wyznaczenie obszarów jako terenów inwestycyjnych.	Środki własne/inne	Środki własne/inne

2.1.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media.	Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	RPO WP 2014–2020
2.1.1.3	Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez wprowadzenie terenów do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
2.1.1.4	Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług.	Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości/W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
2.1.2.1	Organizacja regularnych spotkań między przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
2.1.2.2	Wdrożenie programu wsparcia podmiotów gospodarczych nowo powstałych oraz rozwijających się na terenie miasta.	Priorytet inwestycyjny 3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług. Priorytet inwestycyjny 8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. Priorytet inwestycyjny 8iii Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	RPO WP 2014–2020 Środki własne/inne
2.2.1.1	Organizacja corocznego Forum Organizacji Pozarządowych.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
2.2.1.2	Organizacja corocznego Forum Przedsiębiorczości.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
2.2.1.3	Powstanie Centrum Aktywności Lokalnej.	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	RPO WP 2014–2020
2.2.1.4	Powstanie Inkubatora Przedsiębiorczości.	Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	RPO WP 2014–2020

		Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	
2.2.1.5	Wsparcie rozwoju młodych talentów.	Priorytet inwestycyjny 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia/Inne.	RPO WP 2014–2020 /inne
2.2.1.6	Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu.	Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	RPO WP 2014–2020
2.2.1.7	Wspieranie sektora ekonomii społecznej.	Priorytet inwestycyjny 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	RPO WP 2014–2020 PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020
2.2.1.8	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych.	Środki własne/inne	Środki własne/inne
2.2.1.9	Współdziałanie i inicjowanie szkoleń kreujących przedsiębiorczość.	Priorytet inwestycyjny 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie/ W zależności od rodzaju działań.	RPO WP 2014–2020
2.2.1.10	Wspieranie działań wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.	Priorytet inwestycyjny 3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług. Priorytet inwestycyjny 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia. Priorytet inwestycyjny 11i Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia/W zależności od działania.	RPO WP 2014–2020 (PI 2c, PI 3c) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 11i) PO Polska Cyfrowa 2014–2020 (PI 2c)
2.2.2.1	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.	Priorytet inwestycyjny 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.	RPO WP 2014–2020 PO Polska Cyfrowa 2014-2020

2.2.2.2	Dostosowanie do potrzeb mieszkańców obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kultury.	<p>Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p>	RPO WP 2014–2020
2.2.2.3	Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki.	<p>Priorytet inwestycyjny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.</p>	RPO WP 2014–2020
2.2.2.4	Zwiększenie zakresu monitoringu miejsc publicznych.	<p>Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p>	RPO WP 2014–2020
2.2.2.5	Realizacja programów profilaktycznych.	<p>Priorytet inwestycyjny 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.</p>	RPO WP 2014–2020 (PI 8vi, PI 9iv) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 8vi, PI 9iv)

2.2.2.6	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.	Priorytet inwestycyjny 6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.	RPO WP 2014–2020
2.2.2.7	Zapewnienie dostępu do opieki żłobkowej.	Priorytet inwestycyjny 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.	RPO WP 2014–2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programów Operacyjnych na lata 2014–2020: Infrastruktura i Środowisko (16 grudnia 2014 r.), Wiedza Edukacja Rozwój (17 grudnia 2014 r.), Polska Cyfrowa (5 grudnia 2014 r.) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 (12 lutego 2015 r.)

Tabela 11 Harmonogram realizacji zadań zaplanowanych w Strategii

LP.	Nazwa zadania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1.1.1	Utworzenie ścieżki rowerowej na terenie miasta wzdłuż rzek San i Rada oraz zbiornika ZEK.											
1.1.1.2	Połączenie ścieżki rowerowej z trasą rowerową GreenVelo biegnącej przez obszar gminy wiejskiej Radymno.											
1.1.1.3	Uzbrojenie i zagospodarowanie terenów wokół zbiornika ZEK.											
1.1.1.4	Wprowadzenie systemu rowerów miejskich.											
1.1.1.5	Kształtowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego trybu życia mieszkańców.											
1.1.2.1	Budowa przystani i promenady nad zbiornikiem ZEK.											
1.1.2.2	Zagospodarowanie zaplecza plaży nad zbiornikiem ZEK.											
1.1.2.3	Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego.											
1.1.2.4	Utworzenie szlaku atrakcji na terenie miasta.											

1.2.2.5	Zagospodarowanie zalewu rzeki Rada.											
1.1.3.1	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz prowadzenie akcji informacyjnych w tym zakresie.											
1.1.3.2	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.											
1.1.3.3	Wymiana źródeł wytwarzania energii w budynkach jednorodzinnych na bardziej efektywne.											
1.1.3.4	Termomodernizacja obiektów budownictwa wielorodzinnego, wraz z modernizacją sieci dostarczających energię i systemów ją wytwarzających.											
1.2.1.1	Utworzenie Interaktywnego Muzeum Powroźnictwa obejmującego szlak atrakcji na terenie miasta.											
1.2.1.2	Organizacja wydarzeń o lokalnym i ponadregionalnym zasięgu nawiązujących do tradycji powroźnictwa.											
1.2.2.1	Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.											
1.2.2.2	Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych lub turystycznych na terenie miasta.											
1.2.2.3	Popularyzacja wiedzy i umiejętności dotyczących produktów lokalnych i regionalnych oraz związanych z tradycją i dziedzictwem kulturowym.											
1.2.2.4	Budowanie oferty turystycznej nawiązującej swoim charakterem do tradycji powroźnictwa.											
1.3.1.1	Wspieranie organizacji działających na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej wokół tradycji Radymna.											
1.3.1.2	Kształtowanie publicznych miejsc spotkań mieszkańców.											
1.3.1.3	Organizacja systemu angażującego mieszkańców w procesy podejmowania decyzji dotyczących rozwoju miasta.											
1.3.1.4	Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań											

	i rozwoju zdolności.											
1.3.2.1	Rewitalizacja zabytkowego centrum miasta.											
1.3.2.2	Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście.											
1.3.2.3	Wdrożenie programu estetyzacji przestrzeni miejskiej.											
1.3.2.4	Wydzielenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe.											
1.3.2.5	Powstanie parkingów osiedlowych.											
2.1.1.1	Wyznaczenie obszarów jako terenów inwestycyjnych.											
2.1.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media.											
2.1.1.3	Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez wprowadzenie terenów do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.											
2.1.1.4	Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług.											
2.1.2.1	Organizacja regularnych spotkań między przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi.											
2.1.2.2	Wdrożenie programu wsparcia podmiotów gospodarczych nowo powstałych oraz rozwijających się na terenie miasta.											
2.2.1.1	Organizacja corocznego Forum Organizacji Pozarządowych.											
2.2.1.2	Organizacja corocznego Forum Przedsiębiorczości.											
2.2.1.3	Powstanie Centrum Aktywności Lokalnej.											
2.2.1.4	Powstanie Inkubatora Przedsiębiorczości.											
2.2.1.5	Wsparcie rozwoju młodych talentów.											

2.2.1.6	Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu.											
2.2.1.7	Wspieranie sektora ekonomii społecznej.											
2.2.1.8	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych.											
2.2.1.9	Współdziałanie i inicjowanie szkoleń kreujących przedsiębiorczość.											
2.2.1.10	Wspieranie działań wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.											
2.2.2.1	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.											
2.2.2.2	Dostosowanie do potrzeb mieszkańców obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kultury.											
2.2.2.3	Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki.											
2.2.2.4	Zwiększenie zakresu monitoringu miejsc publicznych.											
2.2.2.5	Realizacja programów profilaktycznych.											
2.2.2.6	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.											
2.2.2.7	Zapewnienie dostępu do opieki żłobkowej.											

Źródło: Opracowanie własne

II.5. Ocena wpływu realizacji Strategii na środowisko

W ramach określenia czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego proponowanych działań w niniejszej *Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025*, przeprowadzono wstępną analizę i ocenę oddziaływania na środowisko.

Na terenie miasta jedynym obszarem ochrony przyrody jest Obszar siedliskowy sieci Natura 2000 Rzeka San (kod PLH180007), ujmujący ochroną strefę o średniej szerokości 70 m na terenie miasta usytuowaną wzdłuż rzeki San. Na obszarze miasta istnieją również 4 formy ochrony w postaci pomników przyrody, obejmujące ochroną drzewostany.

Ponadto najbliższe formy ochrony przyrody w stosunku do granic miasta to:

- Rezerwat Przyrody Szachownica kostkowata w Stubnie – ok. 12 km na południowy wschód,
- Rezerwat Przyrody Starzawa – ok. 12 km na południowy wschód,
- Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego – 16 km w kierunku południowy zachód,
- Obszar ptasi Natura 2000 Pogórze Przemyskie – ok. 12,5 km w kierunku południowy zachód,
- Obszar siedliskowy Natura 2000 Ostoja Przemyska – ok. 12,5 km w kierunku południowy zachód,
- Obszar siedliskowy Natura 2000 Łukawiec – 14 km w kierunku północny wschód,
- Obszar siedliskowy Natura 2000 Lasy Sieniawskie – 15,5 km na północ.

Należy zaznaczyć, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ nie jest znana dokładna lokalizacja niektórych przedsięwzięć, jak również ich powierzchnia. Ocena ta nie zastępuje „Prognozy Oddziaływania na Środowisko”, której obowiązek przeprowadzenia dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne nakłada ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi odrębny dokument, którego głównym celem jest analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem zadań Strategii. Prognoza nie zastępuje „Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”, która to będzie wymagana w przypadku realizacji przedsięwzięć w oparciu

o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 817). Po przeanalizowaniu ww. rozporządzeń, żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jednak część z nich po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska poprzez pojęcie „oddziaływaniu na środowisko” rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi. Strategia nie przewiduje takich zadań, które po etapie wdrażania będą negatywnie oddziaływać na ludność, jednak część z nich wpłynie zarówno w sposób pozytywny jak i negatywny na środowisko przyrodnicze. Do zadań tych należy zaliczyć:

- utworzenie ścieżki rowerowej na terenie miasta wzdłuż rzek San i Rada oraz zbiornika ZEK,
- uzbrojenie i zagospodarowanie terenów wokół zbiornika ZEK,
- wprowadzenie systemu rowerów miejskich,
- budowa przystani i promenady nad zbiornikiem ZEK,
- zagospodarowanie zaplecza plaży nad zbiornikiem ZEK,
- budowa centrum sportowo-rekreacyjnego,
- wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz prowadzenie akcji informacyjnych w tym zakresie,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- wymiana źródeł wytwarzania energii w budynkach jednorodzinnych na bardziej efektywne,
- termomodernizacja obiektów budownictwa wielorodzinnego, wraz z modernizacją sieci dostarczających energię i systemów ją wytwarzających,
- rewitalizacja zabytkowego centrum miasta,
- likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście,
- wydzielenie terenów pod budownictwo mieszkaniowo–usługowe,
- powstanie parkingów osiedlowych,
- uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media,

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.

Znaczącą grupę spośród wymienionych przedsięwzięć tworzą inwestycje polegające głównie na zadaniach budowy lub rozbudowy obiektów, a także zabiegów modernizacyjno–remontowych. W trakcie realizacji tych grup przedsięwzięć ingerencja na środowisko będzie przede wszystkim na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. Oddziaływania takie mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występować mogą w relatywnie krótkim czasie.

Znaczący wpływ na środowisko będzie odczuwalny poprzez:

- emisję zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa przez pojazdy mechaniczne w silnikach spalinowych w trakcie prac budowlanych i modernizacyjnych,
- uciążliwości hałasowe, związane z wykonywaniem robót budowlanych,
- odpady powstające w trakcie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

Pomimo negatywnych przejściowych uciążliwości po zakończeniu realizacji przedsięwzięć będzie widoczny efekt społeczny i ekologiczny.

Pozostałe działania zawarte w Strategii nie będą wpływały na środowisko. Prawidłowe wykonawstwo daje gwarancję pełnej ochrony środowiska gruntowego przed wpływami antropogenicznymi. Negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, jak również krajobraz miejski, zaniknie po zakończeniu prac budowlanych i uporządkowaniu terenu. Występowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko stwarza konieczność minimalizacji oddziaływań inwestycji na środowisko. Są to m.in. następujące działania:

- właściwe kierowanie pracami,
- prace budowlane i modernizacyjne powinny być prowadzone wyłącznie w porze dziennej, maszynami oraz pojazdami o najlepszych parametrach akustycznych, aby jak najbardziej zmniejszyć uciążliwość hałasu,
- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych,
- nadzór nad skutecznością i jakością realizacji,
- stosownie wysokiej klasy rozwiązań technicznych,
- oszczędzanie podczas budowy surowców, takich jak: woda, piasek i energia,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

III.CZEŚĆ WDROŻENIOWA

III.1.Ewaluacja i monitoring Strategii na lata 2015–2025

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji Strategii Rozwoju Miasta Radymno jest wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny tej Strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzenie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Opracowanie systemu monitorowania i ewaluacji umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele szczegółowe, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz z postępem we wdrażaniu Strategii.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów i inwestycji w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

1. Skuteczność – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
2. Efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii.
3. Użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
4. Trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru.
5. Trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja działań zawartych w *Strategii Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015–2025* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem niniejszej Strategii);
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół Strategiczny, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii, w co najmniej dwuletnich okresach;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Za wdrożenie Strategii odpowiedzialny jest Burmistrz, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji Zespół Strategiczny powołany przez Burmistrza na etapie opracowania Strategii. Zespół składa się z 15 członków będących pracownikami Urzędu Miasta Radymna, Radnych Rady Miejskiej, przedstawicieli oświaty. Zespół Strategiczny będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań;
- sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania Strategii;
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu Strategicznego zobowiązany jest przedstawić Radzie Miejskiej sprawozdanie sporządzone przez Zespół Strategiczny. Rada Miejska analizować będzie postępy w realizacji Strategii. Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

1. akceptację sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności osiągnięcia celów i rezultatów;
2. analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;
3. aktualizację Strategii Rozwoju;
4. uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom miasta, jak również wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta Radymno, a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami itp.

Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinno być procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów.

W kolejnym rozdziale przedstawiono zestaw podstawowych wskaźników monitorowania realizacji Strategii oraz rozwoju miasta.

III.2. Wskaźniki realizacji Strategii

W celu skutecznej ewaluacji Strategii niezbędne są dane umożliwiające przeprowadzenie oceny, m.in. porównania stanu przed i po realizacji Strategii. W tym celu w tabeli 12 zamieszczono szereg wskaźników porównujących sytuację w Radymnie ze średnią dla województwa podkarpackiego oraz średnią dla Polski. Wskaźniki dotyczą ogólnych zmian podstawowych wartości, które zaszły w trakcie realizacji Strategii. Możemy zaliczyć do nich m.in. liczbę mieszkańców miasta czy też liczbę podmiotów gospodarczych działających na jego terenie – wybrano te wartości, które da się wyrazić liczbowo. Wskazane zostały również wartości pożądane na koniec roku 2024. W kilku kategoriach związanych z przedsiębiorczością miasta, Radymno wypada dużo słabiej niż średnia wojewódzka i krajowa. W pozostałych wskaźnikach Radymno prezentuje się lepiej.

Tabela 12 Wskaźniki rozwoju jednostki terytorialnej

LP.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika dla Miasta Radymno na koniec:		Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika na:
			2008	2013	2013	2013	31.12.2024 r.
1.	Liczba ludności ogółem		5497	5501	-	-	-
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	21,3	17,1	19,1	18,2	-
3.		w wieku produkcyjnym*	66,6	67,8	63,7	63,4	powyżej średniej krajowej w 2024
4.		w wieku poprodukcyjnym	12,1	15,1	17,2	18,4	-
5.	Migracje na pobyt stały – saldo migracji na 1000 osób		-5,4	-8,0	-1,5	-0,5	powyżej 0,0

6.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	11,1	13,5	11,4	8,8	poniżej średniej krajowej w 2024
7.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-0,5	0,5	0,8	-0,5	powyżej 0,0
8.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	2385,37	3363,58	3310,4	3746,78	powyżej średniej krajowej w 2024
9.	Dochody własne na 1 mieszkańca	1116,11	1614,73	1308,93	2041,91	powyżej średniej krajowej w 2024
10.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem	46,40	48,11	39,55	54,49	powyżej średniej krajowej w 2024
11.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2359,12	3196,81	3313,45	3750,29	powyżej średniej krajowej w 2024
12.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	409,06	681,04	603,2	664,76	powyżej średniej krajowej w 2024
13.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca	1969,80	2508,80	2709,34	3086,19	powyżej średniej krajowej w 2024
14.	Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	55	65	113	83	poniżej średniej krajowej w 2024
15.	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3–5 lat)	95,5 ³	142,2	68,2	74,1	utrzymanie dotychczasowego poziomu
16.	Liczba dzieci w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	78	54	57	56	powyżej średniej krajowej w 2024
17.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	9	16	31	32	min. 75% średniej krajowej w 2024
18.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	89 ⁴	80	72	95	powyżej średniej krajowej w 2024

³ Wartość wskaźnika podana dla roku 2009

⁴ Wartość wskaźnika podana dla roku 2009

19.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	719 ⁵	673	750	1057	min. 75% średniej krajowej w 2024	
20.	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	107 ⁶	99	118	167	min. 75% średniej krajowej w 2024	
21.	Korzystający z instalacji w [%] ogółem ludności	sieć wodociągowa	96,1	96,2	76,7	88,0	utrzymanie dotychczasowego poziomu
		sieć kanalizacyjna	40,7	61,5	62,6	65,1	utrzymanie dotychczasowego poziomu
		sieć gazowa	82,1	83,9	72,6	52,4	utrzymanie dotychczasowego poziomu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego⁷

*Docelowy udział % w 2024 roku określono dla grupy ludności „w wieku produkcyjnym”, ponieważ ma ona najważniejsze znaczenie dla osiągnięcia założonych celów na terenie miasta.

⁵ Wartość wskaźnika podana dla roku 2009

⁶ Wartość wskaźnika podana dla roku 2009; zaokrąglono do pełnych wartości w górę.

⁷ Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.

Spis tabel i schematów

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	10
Tabela 2 Analiza SWOT Miasta Radymno	11
Tabela 3 Cel szczegółowy 1.1 Radymno miastem rekreacji i aktywnego wypoczynku.....	25
Tabela 4 Cel szczegółowy 1.2 Powroźnictwo markowym produktem turystycznym	26
Tabela 5 Cel szczegółowy 1.3 Centrum miasta estetycznym i funkcjonalnym miejscem aktywizacji i integracji mieszkańców	26
Tabela 6 Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw.....	27
Tabela 7 Cel szczegółowy 2.2 Wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców	27
Tabela 8 Wykaz dokumentów strategicznych.....	28
Tabela 9 Matryca zależności pomiędzy celami Strategii a dokumentami regionalnymi.....	30
Tabela 10 Możliwości finansowania zadań wskazanych w Strategii	31
Tabela 11 Harmonogram realizacji zadań zaplanowanych w Strategii	38
Tabela 12 Wskaźniki rozwoju jednostki terytorialnej.....	48
Schemat 1 Wizja, misja i cele główne Miasta Radymno	17